

คู่มือประกอบการศึกษา

หมวดวิชาที่ ๓

ปฏิบัติการทางทหาร

โรงเรียนนายทหารพรคนาวิน หลักสูตรเพิ่มวิชา

กองวิชาสงครามทางเรือและวิชาทหาร

ฝ่ายวิชาการ

สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง

พ.ศ. ๒๕๕๖

บันทึกการเปลี่ยนแปลง/แก้ไข

ลำดับที่	รายการแก้ไข	วตป.ที่แก้ไข	หน่วย/ผู้แก้ไข	หมายเหตุ

คำนำ

คู่มือประกอบการศึกษา หมวดวิชาการปฏิบัติการทางทหารฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นโดยสอดคล้องกับประมวลการศึกษาของหมวดวิชาดังกล่าว ของหลักสูตรเพิ่มวิชา โรงเรียนนายทหารพรคนาวิน ที่ ทร. ๖ ได้อนุมัติใช้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเตรียมการศึกษาของนายทหารนักเรียน หลักสูตรเพิ่มวิชา โรงเรียนนายทหารพรคนาวิน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยจะเป็นการแนะนำในรายละเอียดเพิ่มเติมจากประมวลการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญ ความมุ่งหมาย ขอบเขตการศึกษา วิธีดำเนินการศึกษา และคำแนะนำอื่นๆ ที่สำคัญ อันจะช่วยให้การศึกษابرลุถึงความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ตามแนวทางการศึกษาแบบ **Active Learning**

เอกสารคู่มือประกอบการศึกษานี้ได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีความทันสมัยอยู่เสมอตามห้วงระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับงานทางด้านวิชาการและวิวัฒนาการด้านอื่นๆ ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และตามคำแนะนำที่ผู้ใช้เอกสารฉบับนี้ได้กรุณาแจ้งให้กองวิชาสงครามทางเรือและวิชาทหารทราบต่อไป

กองวิชาสงครามทางเรือและวิชาทหาร
ฝ่ายวิชาการ สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง
กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๖

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
คำนำ	ก
ความสำคัญและความมุ่งหมายของหมวดวิชาปฏิบัติการทางทหาร	๑
รายละเอียดการศึกษา หมวดวิชาปฏิบัติการทางทหาร.....	๓
ชุดวิชา ปฏิบัติการทางทหารทั่วไป	๕
หัวข้อวิชา วิวัฒนาการของสงครามทางเรือ	๖
หัวข้อวิชา หลักการสงคราม	๘
หัวข้อวิชา หลักนิยมในการปฏิบัติการทางทหาร	๑๐
หัวข้อวิชา การควบคุมเรือพาณิชย์	๑๒
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม	๑๔
หัวข้อวิชา บทบาทของกองทัพเรือ	๑๖
หัวข้อวิชา รูปแบบของสงครามในอนาคต	๑๘
ชุดวิชา สงครามทางเรือและสงครามพิเศษ.....	๒๐
หัวข้อวิชา บทเรียนสงครามทางเรือในอดีตถึงปัจจุบัน	๒๑
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการผิวน้ำ	๒๓
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการเรือดำน้ำและปราบเรือดำน้ำ.....	๒๕
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการทุ่นระเบิด.....	๒๗
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก	๒๙
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการตามลำน้ำ.....	๓๑
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการทางอากาศและอากาศยาน	๓๓
หัวข้อวิชา การป้องกันภัยทางอากาศและป้องกันฝั่ง.....	๓๕
หัวข้อวิชา สงครามพิเศษ	๓๗
หัวข้อวิชา แก้ปัญหาหารายบุคคล.....	๓๙
ชุดวิชา กฎหมาย	๔๐
หัวข้อวิชา ข้อบังคับ ทร. และแนวทางปฏิบัติเมื่อเป็นกรรมการสอบสวน	๔๑
หัวข้อวิชา อำนาจหน้าที่ของ จนท.ทร. ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๔๓
หัวข้อวิชา กฎหมายทะเล	๔๕
หัวข้อวิชา กฎหมายว่าด้วยการสงคราม.....	๔๗
หัวข้อวิชา กฎหมายอาญาและกฎหมายทหาร	๔๙
หัวข้อวิชา แก้ปัญหาเป็นคณะเกี่ยวกับกฎหมาย	๕๑

คู่มือการศึกษา

หมวดวิชา ปฏิบัติการทางทหาร

๑. ความสำคัญ

การศึกษาหมวดวิชาปฏิบัติการทางทหาร เป็นพื้นฐานให้นายทหารนักเรียนหลักสูตรเพิ่มวิชา ของโรงเรียนนายทหารพรคนาวิน ได้มีความเข้าใจในการปฏิบัติการทางทหารเบื้องต้น โดยเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ศึกษาในหมวดวิชาเสนาธิการกิจ กับความรู้ในเรื่องการปฏิบัติการทางเรือในแต่บางสาขาที่สำคัญ การสงครามพิเศษ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหาร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจและเพื่อให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับนายทหารหลักสูตรพรคนาวินซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่รับผิดชอบการปฏิบัติการทางทหารโดยตรง รวมทั้งความสามารถในการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการต่อไป

๒. ความมุ่งหมาย

การศึกษาในหมวดวิชาปฏิบัติการทางทหาร มีความมุ่งหมายให้นายทหารนักเรียนมีความรู้และความเข้าใจหลักนิยมของการปฏิบัติการทางทหารที่สำคัญต่างๆ ซึ่งเป็นการใช้กำลังทหารโดยทั่วไป การปฏิบัติการทางเรือสาขาต่างๆ ที่เป็นภารกิจหลักของกองทัพเรือ การสงครามพิเศษ กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับโครงสร้างกองทัพที่นายทหารนักเรียนได้ศึกษามาก่อนแล้วในหมวดวิชาเสนาธิการกิจ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถร่วมปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีการปฏิบัติการทางเรือในแต่ละสาขาเฉพาะได้ในระดับหัวหน้าแผนก สามารถประสานงานการวางแผนและการปฏิบัติร่วมระหว่างเหล่าทัพ รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติการในกิจที่นอกเหนือจากสงครามในปัจจุบัน เช่น รูปแบบของสงครามในอนาคต เป็นต้น ที่มีแนวโน้มจะทวีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น และจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางและข้อจำกัดต่างๆ ของกฎหมายทะเล ที่รัฐมอบหมาย หรือกำหนดขึ้นในแต่ละสถานการณ์อีกด้วย

๓. วิธีการศึกษา

ประกอบด้วย

การบรรยาย หมายถึง การศึกษาภาคทฤษฎีหรือหลักการทางวิชาการในชั้นเรียน โดยครูช่วยสอนผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปูพื้นฐานความรู้หรือเพิ่มพูนความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องแก่นายทหารนักเรียนอันจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการสัมมนา แบ่งกลุ่ม หรือการฝึกปฏิบัติได้ รวมถึงการนำไปใช้งานจริงในการปฏิบัติราชการต่อไป

การสัมมนา หมายถึง การศึกษาเป็นกลุ่มหรือเป็นคณะหรือเป็นการประชุมทั้งชั้นเรียนร่วมกับคณะผู้อภิปรายที่มีความรู้ และประสบการณ์ในเรื่องที่ได้รับการศึกษามากแล้วหรือเรื่องที่น่าสนใจ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ทบทวนความเข้าใจ หรือศึกษาสิ่งลงในรายละเอียดที่จะเป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาและการปฏิบัติงาน โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีการจัดทำเอกสารส่งอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มสัมมนา และมีการแถลงผลรวมในชั้นเรียน

การแบ่งกลุ่ม หมายถึง การแบ่งกลุ่มเพื่ออภิปรายหรือแบ่งกลุ่มทำงานภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในหัวข้อวิชานั้นๆ อันจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ซึ่งกันและกันและเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น โดยผู้ร่วมอภิปรายมีเสรีในการออกความคิดเห็นในการถก
แถลงปัญหาต่างๆ ซึ่งอาจมีหรือไม่มีข้อยุติในการแก้ปัญหาต่างๆ ก็ได้ สำหรับผลงานที่ได้นั้นอาจมีทั้งการจัดทำเป็น
เอกสารและการแถลงผลในชั้นเรียน

คั่นคว่า หมายถึง ชั่วโมงการศึกษาที่สัปดาห์ให้นักเรียนได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเองจาก
เอกสารประกอบการบรรยาย เอกสารประกอบการศึกษา คู่มือ ตำรา หรือสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ เพื่อศึกษาลึกลงใน
รายละเอียด จากงานที่ได้รับมอบหมายหรือเตรียมข้อมูลสำหรับการสัมมนา การแบ่งกลุ่มหรือการฝึกปฏิบัติต่างๆ
โดยใช้ห้องสมุดและระบบสารสนเทศของ สรส.เป็นหลัก สำหรับการออกไปค้นคว้าข้อมูลยังหน่วยงาน สรส. นั้น
จะต้องได้รับอนุญาตจากทางโรงเรียนก่อน

ฝึกปฏิบัติ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และ
ประสบการณ์ของนายทหารนักเรียน ด้านการกีฬา การฝึกยุทธกีฬา และการฝึกพร้อม การฝึกทำใจหทัยแบบฝึกหัด
หรือการแก้ปัญหารายบุคคล นอกจากนั้นยังหมายรวมถึง การดูกิจการและศึกษามุมประเทศด้วย

๔. คำแนะนำ

๔.๑. การสัมมนาถือว่าเป็นหลักของการศึกษาแบบ **Active Learning** การสัมมนาจะได้ผลดีมีผลมาจาก
นายทหารนักเรียนแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและประสบการณ์กันอย่างกว้างขวาง เปิดเผย ไม่มีอคติ และอยู่บนพื้นฐาน
ฐานความรู้ทางทฤษฎี การสัมมนาที่ประสบความสำเร็จคือการสัมมนาที่ผู้ร่วมสัมมนาได้รับความรู้เต็มเปี่ยม
ภายหลังเสร็จสิ้นการสัมมนา และเป็นการสัมมนาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มีคำถามมากมายโดยได้เตรียมการมา
อย่างดีและผู้เข้าร่วมส่วนมากกลับออกไปพร้อมกับความรู้ความเข้าใจใหม่ๆ หรือแนวความคิดที่ทำให้เกิดคำถาม
เพิ่มขึ้น องค์ประกอบ ๓ สิ่งที่ทำให้การสัมมนาประสบความสำเร็จคือ การเตรียมการของผู้เข้าร่วมสัมมนา การ
แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นอย่างอิสระและเปิดเผย และการเปิดใจที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๔.๒. เอกสารที่กำหนดให้อ่านในแต่ละหัวข้อวิชาเป็นเอกสารจำนวนน้อยที่สุดที่นายทหารนักเรียนจำเป็นต้อง
อ่านและทำความเข้าใจ เพื่อให้สามารถร่วมสัมมนาได้ในหัวข้อที่กำหนด อย่างไรก็ตามหากสามารถอ่านเอกสารอ่าน
เสริมอื่นๆ ได้ ก็จะทำให้การสัมมนาได้ผลดียิ่งขึ้น

๔.๓. คำถามต่างๆ ที่กำหนดในแต่ละหัวข้อวิชาไม่ได้มุ่งเน้นต้องการคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน หากแต่ต้องการ
ให้นายทหารนักเรียนได้ทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ด้วยการอภิปราย และการถกแถลงกันอย่างกว้างขวาง

รายละเอียดการศึกษา หมวดวิชาปฏิบัติการทางทหาร (๑๒๓ ชั่วโมง)

ตอนวิชา, ชุดวิชา, หัวข้อวิชา	เวลารวม		วิธีการศึกษา (จำนวน ชม.)				
	วัน	ชม.	บรรยาย	สัมมนา	แบ่งกลุ่ม	ค้นคว้า	ฝึก/ปฏิบัติ
ชุดที่ ๑ ปฏิบัติการทางทหารทั่วไป		๔๒	๒๑	๖	๙	๖	
หัวข้อวิชา วิชาพัฒนาการของสงครามทางเรือ		๓	๓				
หัวข้อวิชา หลักการสงคราม		๓	๓				
หัวข้อวิชา หลักนิยมในการปฏิบัติการทางทหาร		๓	๓				
หัวข้อวิชา การควบคุมเรือพาณิชย์		๓	๓				
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม		๓	๓				
หัวข้อวิชา บทบาทของกองทัพเรือ		๑๒	๓	๓	๓	๓	
หัวข้อวิชา รูปแบบของสงครามในอนาคต		๑๕	๓	๓	๖	๓	
ชุดที่ ๒ สงครามทางเรือทางเรือและสงครามพิเศษ		๓๖	๓๐				๖
หัวข้อวิชา บทเรียนสงครามทางเรือในอดีตถึงปัจจุบัน		๖	๖				
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการผิวน้ำ		๓	๓				
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการเรือดำน้ำและปราบเรือดำน้ำ		๓	๓				
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการทุ่นระเบิด		๓	๓				
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก		๓	๓				
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการตามลำน้ำ		๓	๓				
หัวข้อวิชา การปฏิบัติการทางอากาศและอากาศยาน		๓	๓				
หัวข้อวิชา การป้องกันภัยทางอากาศและป้องกันฝั่ง		๓	๓				
หัวข้อวิชา การสงครามพิเศษ		๓	๓				
หัวข้อวิชา แก้ปัญหารายบุคคล		๖					๖
ชุดที่ ๓ กฎหมาย		๔๕	๓๓	๓	๖	๓	
หัวข้อวิชา ข้อบังคับ ทร. และแนวทางปฏิบัติเมื่อเป็นกรรมการสอบสวน		๖	๖				
หัวข้อวิชา อำนาจหน้าที่ของ จนท.ทร. ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง		๓	๓				
หัวข้อวิชา กฎหมายทะเล		๖	๖				
หัวข้อวิชา กฎหมายว่าด้วยสงคราม		๓	๓				

ตอนวิชา, ชุดวิชา, หัวข้อวิชา	เวลารวม		วิธีการศึกษา (จำนวน ชม.)				
	วัน	ชม.	บรรยาย	สัมมนา	แบ่งกลุ่ม	ค้นคว้า	ฝึก/ปฏิบัติ
หัวข้อวิชา กฎหมายอาญาและกฎหมายทหาร		๑๕	๑๕				
หัวข้อวิชา แก้ปัญหาเป็นคณะเกี่ยวกับกฎหมาย		๑๒		๓	๖	๓	
รวม		๑๒๓	๔๕	๓	๑๕	๓	๖

ชุดวิชา ปฏิบัติการทางทหารทั่วไป

๑. ความสำคัญ

การศึกษาชุดวิชาการปฏิบัติการทางทหารนี้ ต้องการให้ทราบหลักการในการปฏิบัติการทางทหารทั่วไป ซึ่งจำเป็นต้องเข้าใจในเรื่องประวัติศาสตร์การรบที่ผ่าน แนวโน้มของสงครามในอนาคต หน้าที่ภารกิจของกองทัพเรือในปัจจุบัน รวมทั้งองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องเช่น หลักการสงครามและการปฏิบัติที่นอกเหนือจากการทำสงคราม เช่น การปฏิบัติการในการรักษาสันติภาพ เป็นต้น ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวเริ่มจะมีบทบาทมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์พื้นฐานความเข้าใจในเรื่องสงครามทางเรือและสงครามพิเศษให้ลึกซึ้งต่อไป

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อทบทวนและปรับปรุงพื้นฐานความรู้ของนายทหารนักเรียนที่มีความแตกต่างกันให้ได้รับความรู้และเกิดแนวความคิดในการใช้กำลังทางทหารโดยทั่วไป ตลอดจนบทบาทของกองทัพเรือในปัจจุบัน เพื่อให้มีความเข้าใจเบื้องต้นในเรื่องการวางแผนทางเรือ การจัดและการควบคุมบังคับบัญชากำลังทางเรือในการปฏิบัติร่วมกับกำลังทหารอื่นๆ

๓. คำแนะนำ

เอกสารที่จำเป็นต้องอ่านและเอกสารอ่านเสริมที่เสนอแนะในแต่ละหัวข้อวิชาเป็นเพียงความรู้พื้นฐานที่มีความจำเป็นในการศึกษาและการอภิปรายของอาจารย์ ประสบการณ์การทำงานของนักศึกษา ตลอดจนการศึกษาเอกสารอื่นที่นอกเหนือจากนี้จะช่วยให้การเรียน-การสอน มีความกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

หัวข้อวิชา

วิวัฒนาการของสงครามทางเรือ

๑. ความสำคัญ

ในการทำสงครามนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มนุษย์ย่อมพยายามหาวิธีการทำให้ฝ่ายตนเองมีความได้เปรียบเหนือฝ่ายตรงข้ามและต้องการเป็นฝ่ายชนะในการทำสงคราม การศึกษาในหัวข้อวิชานี้จะมุ่งเน้นให้นายทหารนักเรียนได้มองเห็นภาพของวิวัฒนาการของสงครามทางเรือบตั้งแต่จุดเริ่มต้นซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆ อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในแต่ละยุคสมัยจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อรูปแบบของสงครามในยุคสมัยนั้นๆ การศึกษาถึงวิวัฒนาการและการสงครามในอดีตจะทำให้ทราบความเป็นมาและเป็นพื้นฐานในการศึกษาการสงครามทางเรือในปัจจุบัน

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ทราบถึงวิวัฒนาการของสงครามทางเรือบตั้งแต่ กำเนิดของสงครามทางเรือบจนถึงสงครามในปัจจุบัน อันจะเป็นพื้นฐานการศึกษาของการปฏิบัติการทางเรือบในแต่ละสาขา นอกจากนั้นยังทำให้เกิดแนวความคิดในการใช้กำลังทางเรือบ

๓. คำแนะนำ

ทางด้านสงครามทางเรือบนั้น ในยุทโธปกรณ์ครั้งแรกในประวัติศาสตร์การยุทธทางเรือบ ก็คือ การยุทธที่ซาลามิส (Salamis) ระหว่างกรีกกับเปอร์เซีย ในราว ๔๘๐ ปีก่อนคริสตกาล มนุษย์ยังคงให้ความสำคัญกับเรือรบซึ่งยังเป็นเรือกระเชียงไม่มากไปกว่าการเป็นพาหนะนำทหารรบไปกับเรือ ดำเนินยุทธวิธีด้วยการนำเรือเข้าชนเรือฝ่ายตรงข้ามให้เสียหาย ต่อมาเมื่อผู้คิดค้นประดิษฐ์ไฟกรีก ซึ่งเป็นส่วนผสมของกำมะถัน ชัน ดินดำ กรดดินประสิว และน้ำมันปิโตรเลียมต้มปนกัน จึงเกิดความเหนียวและเมื่อยิงหรือขว้างไปแล้วจะจับติดเนื้อไม้และติดเป็นไฟขึ้นเมื่อถูกอากาศ วิธีการดับไฟต้องใช้น้ำ หรือ ทราญในการดับไฟ จากนั้นได้มีการนำปืนใหญ่มาติดตั้งบนเรือและพัฒนาเรือมาจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งการทำลายเรือฝ่ายตรงข้าม ไม่จำเป็นต้องมองเห็นด้วยสายตาก็ต่อไปเนื่องจากอาวุธนำวิถีได้กลายเป็นอาวุธหลักที่สำคัญในการทำลายเรือผิวน้ำฝ่ายตรงข้าม

เทคโนโลยีที่สำคัญในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ที่น่าสนใจและมีอิทธิพลสำคัญต่อสงครามทางเรือบ ได้แก่ “เรือดำน้ำ” ซึ่งเยอรมันได้นำมาใช้ในการรบกวนเส้นทางคมนาคมที่จะเข้าสู่เกาะอังกฤษ มีการใช้ “ทุ่นระเบิด” ในปิดช่องทางเข้า-ท่าเรือเพื่อตัดรอนเศรษฐกิจและศักยภาพสงครามของฝ่ายตรงข้าม นอกจากนั้นยังมี “เครื่องบิน” ทำให้สงครามโลกครั้งที่ ๑ เป็นสงครามที่มีการรบกันครบทั้ง ๓ มิติ เป็นผลให้มีการคิดค้นพัฒนาประดิษฐ์เครื่องบินอูปรกรณ์ หรืออาวุธที่ใช้ต่อต้านภัยทั้ง ๓ มิติ

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๑ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย หรือตามที่คุณบรรยายกำหนด

๖.๒. อุฬาร มงคลนาวิณ, พล.ร.ท., วิวัฒนาการและคุณลักษณะและขีดความสามารถ กำลังรบทางเรือ,
๒๕๓๖

๖.๓. ซะโฮษฐ์ พัฒนฤกษ์สิน, น.อ., วิวัฒนาการของสงครามทางเรือ ประเภทของเรือรบ เครื่องบิน,
๒๕๓๐

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

หลักการสงคราม

๑. ความสำคัญ

หลักการสงครามเป็นส่วนประกอบหนึ่งในวิชาปฏิบัติการทางทหาร ซึ่งทุกส่วนประกอบล้วนมีความสัมพันธ์ต่อกัน รวมทั้ง หลักการสงครามยังสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติการสาขาอื่น นอกจากการปฏิบัติการทางทหารอีกด้วย การศึกษาในหัวข้อนี้จะมุ่งเน้นถึงความหมาย ความสำคัญของหลักการสงคราม องค์ประกอบและหลักการกว้างๆ ในการใช้กำลังในระดับยุทธการ

๒. ความมุ่งหมาย

๒.๑. ให้เข้าใจถึงความสำคัญของหลักการสงครามและการนำไปประยุกต์ใช้

๒.๒. เข้าใจความหมายของเขตสงคราม (Theater of war) และเขตปฏิบัติการทางทหาร (Theater of operation)

๒.๓. เข้าใจความหมาย และส่วนสำคัญของ เขตปฏิบัติการทางทหารในทะเล (Maritime theater)

๒.๔. มีความเข้าใจในหลักการสงครามการเน้นย้ำในวัตถุประสงค์ (Objective) การจู่โจม (Operational surprise) การออมกำลัง (Economy of force) และเอกภาพในการปฏิบัติ (Unity of effort)

๓. คำแนะนำ

การปฏิบัติการทางทหารจะเริ่มต้นตั้งแต่การศึกษาองค์ประกอบของข้าศึก จุดอ่อน จุดแข็ง รวมทั้งขีดความสามารถทั้งปวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องเข้าใจ Center of Gravity (COG) ของข้าศึก เพื่อมุ่งดำเนินการโจมตี หรือทำลายจุด COG นี้ลงให้ได้ อันจะส่งผลถึงการบรรลุเป้าหมายของฝ่ายเรา

นักประวัติศาสตร์หรือผู้นำทางทหารมักพยายามศึกษาประวัติศาสตร์ของสงครามในอดีตเพื่อจะค้นหาหลักการ และแนวความคิดต่าง ๆ ของผู้นำทางทหารที่ประสบผลสำเร็จในอดีต สำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติการรบในอนาคต ในสภาวะสงครามบ่อยครั้งที่ผู้นำในขณะนั้นต้องตัดสินใจระหว่างความตาย และความอยู่รอดของประเทศชาติ ด้วยเหตุนี้การเตรียมการทั้งปวงเพื่อลดความเสี่ยงต่อความผิดพลาดจึงเป็นภารกิจหลักของผู้นำทางทหาร

กองทัพของชาติต่างๆ ศึกษาและยอมรับในพื้นฐานของหลักการสงคราม แม้ว่าจะต้องมีการคิดแปลงและพัฒนาให้เหมาะสมกับลักษณะประจำชาติของตนเอง และเป็นความจำเป็นที่นักการทหารจะต้องรู้ซึ่งถึงหลักการสงครามเหล่านี้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงรูปแบบการปฏิบัติให้เหมาะสมกับตนเอง

หลักการสงครามจะต้องมีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป รวมทั้งต้องมีพัฒนาการควบคู่กันไปด้วย ข้อผิดพลาดและความล้มเหลวต่างๆ ของการปฏิบัติในอดีตมักเป็นบทเรียนที่ควรค่าแก่การศึกษา เพื่อกำหนดหลักการสงครามที่ประสบความสำเร็จในอนาคต

จากการที่วิวัฒนาการของการใช้กำลังรบเป็นผลมาจากพัฒนาการของสงครามที่ผ่านมา ปัจจุบันจึงมีพัฒนาการของหลักการรบร่วม (Joint Doctrine) คือ Tactical actions, Major operations and Campaigns ซึ่งเราควรจะได้ศึกษากันต่อไป แต่ไม่ว่ายุทธการที่สำคัญ หรือแผนการทัพใดๆ ก็ตาม จะมีจุดมุ่งที่การบรรลุความสำเร็จ หรืออีกนัยหนึ่งคือ การวางแผนยุทธโดยรวมแล้วจะต้องมั่นใจว่า กำลังรบ และทรัพยากรที่มีอยู่นั้นถูกนำมาใช้อย่างเหมาะสมเพื่อเป้าหมายทางยุทธการหรือทางยุทธศาสตร์ในเขตปฏิบัติการทหารนั้น ๆ

ในด้านองค์ประกอบของยุทธวิธี ซึ่งจะต้องมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและรูปแบบของสงคราม ได้มีการศึกษาถึง หลักการวาง การรวมกำลัง การโจมตี รวมทั้งหลักการดำเนินกลยุทธ์ต่าง ๆ เป็นต้น ความสำเร็จของผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติจะขึ้นอยู่กับผลการตัดสินใจด้านข้อมูลข่าวสาร การจัดหน่วยและด้านการยุทธ โดยที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องมีความสามารถในการควบคุมและสั่งการ รวมทั้งต้องมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาอีกด้วย

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๑ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย

๖.๒. ประพัฒน์ จันทวิษ, น.อ., หลักการทำสงคราม, ๒๕๒๘

๖.๓. สำเนา พลธรร, พล.ร.ต., บทเรียนยุทธศาสตร์ทางเรือจากประวัติการสงคราม, ๒๕๓๗

๖.๔. ภาณุ บุญยะวิโรจ, น.อ., ตำรายุทธศิลป์.....ศิลปะของการทหาร, ๒๕๔๒

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

หลักนิยมในการปฏิบัติการทางทหาร

๑. ความสำคัญ

การปฏิบัติการทางทหารที่ได้รับผลสำเร็จ มีส่วนสัมพันธ์กับการมีหลักนิยมที่ดี หรืออาจกล่าวได้ว่าหลักนิยมเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการทางทหาร ทั้งในสถานการณ์สู้รบ การรักษาความสงบเรียบร้อยและการปฏิบัติการทางทหารอื่นๆ หลักนิยมเป็นเพียงแนวทางในการดำเนินการ ไม่ใช่เป็นคำสั่งที่จะต้องปฏิบัติตาม หลักนิยมช่วยทำให้เกิดมาตรฐานในการปฏิบัติ หากไม่มีหลักนิยมแล้วในสนามรบผู้บังคับหน่วยกำลังจะไม่มีเครื่องช่วยในการตัดสินใจและจะต้องคิดค้นแนวทางการดำเนินการขึ้นมาใช้เอง ซึ่งอาจทำให้การตัดสินใจล่าช้าหรือได้รับความล้มเหลวในการปฏิบัติการนั้นๆ ก็ได้

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาให้เข้าใจถึงแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานร่วมกันของหลายๆ ฝ่าย

๓. คำแนะนำ

ในสถานการณ์ที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจตัดสินใจ ไม่สามารถหาข้อตกลงใจในการปฏิบัติการกิจตามแนวทางของยุทธศาสตร์ทหารที่กำหนด และไม่สามารถตัดสินใจหาแนวทางดำเนินการด้วยการปฏิบัติตามคำแนะนำทางยุทธการและการใช้เทคนิคทางยุทธวิธีด้วยเช่นกัน ในกรณีนี้หลักนิยมจะเป็นตัวกลางที่จะช่วยการพิจารณากำหนดขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตลอดจนยังช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงพื้นฐานการจัดการภายในและระหว่างเหล่าทัพ รวมทั้งแนวความคิดของผู้กำหนดนโยบายชาติ นอกจากนี้หลักนิยมยังช่วยเป็นเครื่องยืนยันในการปฏิบัติตามขั้นตอนและยุทธวิธีได้อย่างคุ้นเคย และถูกต้องตามวิธีการอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

สำหรับหลักนิยมในการปฏิบัติการทางทะเลของกองทัพเรือ ตามหลักแล้วมีพื้นฐานที่สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติการของกองทัพเรือในอดีตมาแล้ว ๑๕๐ ปี แต่ยังไม่ได้มีการจัดทำเป็นเอกสารที่เรียกว่า หลักนิยมพื้นฐาน คงมีแต่เฉพาะหลักนิยมทางยุทธวิธี อย่างไรก็ตามปัจจุบันหลักนิมนั้นเป็นสิ่งที่อยู่ระหว่างการดำเนินการรวบรวม เพื่อใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงสำหรับใช้ปฏิบัติกิจที่กองทัพเรือได้รับมอบต่อไป

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. อ่านเอกสารของผู้บรรยาย

๖.๒. คำรณ พิสนเทศยุทธการ, น.อ., หลักนิยมทางทหาร, ๒๕๔๒

๖.๓. ไพศาล นภสินธุ์วงศ์, น.อ., หลักนิยมในการรบทางเรือ เรื่อง หลักนิยมทางทหาร, ๒๕๓๗

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

การควบคุมเรือพาณิชย์

๑. ความสำคัญ

พาณิชย์นาวีเป็นส่วนหนึ่งของสมุทรทฤษฎี เป็นกิจการที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ทางเรืออย่างยิ่งสำหรับเรือพาณิชย์ นอกจากจะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ยังสามารถสนับสนุนในกิจการทหารเรือ ทั้งในด้านการปฏิบัติการข่าวและการส่งกำลังบำรุงได้ด้วย และเกี่ยวข้องในการแทรกซึมทางทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่ประเทศอาจตกอยู่ภายใต้การคุกคามจากสงครามนอกแบบ ด้วยเหตุนี้ การควบคุมเรือพาณิชย์จึงนับเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิบัติการทหารทั่วไป ที่จะช่วยสนับสนุนให้กองทัพเรือสามารถปฏิบัติการทางเรือได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นอีกวิธีหนึ่ง

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นายทหารนักเรียนทราบถึงแนวทางในการควบคุมเรือพาณิชย์ ในเชิงยุทธศาสตร์ทั้งในยามปกติและยามสงคราม รวมทั้งแนวความคิดเบื้องต้นในการพัฒนาหลักนิยมและการปฏิบัติในการควบคุมเรือพาณิชย์กองทัพเรือ

๓. คำแนะนำ

การขนส่งทางทะเลในปัจจุบันมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง เพราะเป็นปัจจัยของการขนส่งที่มีปริมาณการบรรทุกสูงและค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการดำเนินการโดยวิธีอื่นๆ เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการขนส่งสินค้าในจำนวนใกล้เคียงกันจากความสำคัญของการลำเลียงขนส่งทางทะเลดังกล่าว เมื่อเกิดสงครามย่อมได้รับความกระทบกระเทือน เพราะฝ่ายตรงข้ามจะคุกคามและพยายามตัดเส้นทางคมนาคมด้วยการปฏิบัติการทางทหาร ดังนั้นผู้ใช้ประโยชน์จากการขนส่งทางทะเล จะต้องวางมาตรการเพื่อการโต้ตอบการคุกคามของฝ่ายตรงข้าม ทั้งนี้เพื่อที่จะนำสินค้าที่ต้องการสู่เมืองท่าของตนโดยปลอดภัยและทันเวลา

การควบคุมเรือพาณิชย์ (Control of Shipping) คือ การจัดการทั้งหมดเกี่ยวกับเรือสินค้า ซึ่งทำการลำเลียงขนส่งทางทะเลจากเมืองท่าหนึ่งไปสู่อีกเมืองท่าหนึ่ง ทั้งในและนอกประเทศ ซึ่งในยามสงบ มาตรการในการควบคุมที่กำหนดขึ้นจะมุ่งเน้นในความปลอดภัยของเรือสินค้าเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันแต่ละชาติก็กำหนดความต้องการบางประการทางด้านการทหารเข้าไว้ในกิจการเรือพาณิชย์ของตนด้วย เพื่อว่าในยามสงครามหรือในสถานการณ์ที่จำเป็น จะได้ใช้เรือสินค้าในการสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารจากผู้บรรยาย

๖.๒. ทวีศักดิ์ แดงฉาย, น.อ., การควบคุมเรือพาณิชย์และเรือประมง, ๒๕๓๔

๖.๓. สระ จันทระภา, นาวาเอก, การควบคุมเรือพาณิชย์และเรือประมง, ๒๕๓๒

๖.๔. สุรินทร์ สมิตติลภ, นาวาเอก, สมจิตต์ กลั่นกลิ่นหอม, นาวาเอก, การควบคุมเรือพาณิชย์, ๒๕๒๕

๖.๕. อุดล ตุลยานนท์, พลเรือตรี, การควบคุมเรือพาณิชย์, ตุลาคม ๒๕๑๓

๖.๖. กมล สุทธิสารสุนทร, นาวาเอก, การควบคุมเรือพาณิชย์และเรือประมง, ๒๕๓๖

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม

๑. ความสำคัญ

จากการที่ภารกิจของกระทรวงกลาโหม กำหนดให้มีหน้าที่ในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักร การพัฒนาประเทศ และการรักษาผลประโยชน์ของชาติตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้การใช้กำลังทหารในการปฏิบัติการตามหน้าที่นั้น มีความกว้างขวาง ขยายขอบเขตออกไปเป็นอันมาก รวมทั้งปฏิบัติการที่นอกเหนือจากการทำสงคราม (Military Operations Other Than War: MOOTW) ที่อาจจะได้รับคำสั่งจากรัฐบาลให้ไปปฏิบัติการนอกประเทศในภารกิจที่ไม่ใช่การสู้รบโดยตรงด้วย การบรรยายในวิชานี้จะแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการเข้าร่วม ผลประโยชน์ที่ได้รับ แนวทางและวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางทหารในลักษณะที่แตกต่างไปจากการปฏิบัติในสนามรบ

๒. ความมุ่งหมาย

๒.๑. เพื่อให้ทราบถึงขอบเขตของการปฏิบัติการทางทหาร

๒.๒. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะอันหลากหลายของการปฏิบัติการที่เกือบถึงขั้นการทำสงคราม ซึ่งรัฐบาลอาจสั่งการให้กำลังเพื่อให้บริการช่วยเหลือประสงค์ของชาติ

๒.๓. เพื่อให้เข้าใจวิธีการใช้กำลังทหาร แนวทางการพัฒนา และการเตรียมกำลัง ตลอดจนอุปสรรคข้อขัดข้องในภารกิจที่นอกเหนือจากสงคราม

๓. คำแนะนำ

การใช้กำลังทหาร โดยปกติแล้วมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาเอกราชและความมั่นคงของชาติ โดยการสู้รบตั้งแต่ระดับปฏิบัติการทางยุทธวิธีไปจนถึงขั้นการทำสงคราม นอกจากนั้นแล้วกำลังทหารยังมีการนำมาใช้ในภารกิจอื่นได้อีก อาทิ การแสดงกำลัง (Presence) การบีบบังคับ (Coercive) การช่วยเหลือด้านความมั่นคง (Security Assistance) การต่อต้านการก่อความไม่สงบ (Counterinsurgency) การต่อต้านการก่อการร้าย (Combating Terrorism) การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ (Peace Operations) การช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม (Humanitarian Assistance) การต่อต้านยาเสพติด (Counter Drug Operations) การสนับสนุนหน่วยงานอื่นๆ ในการพัฒนาประเทศ และการป้องกัน – บรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

ในปัจจุบันการก่อการร้ายประเภทต่างๆ อันเนื่องมาจากการขัดแย้งของวัตถุประสงค์ทางการเมือง ศาสนา หรือลัทธิความเชื่อ มีการแพร่ขยายไปทั่วทุกมุมโลก จนในบางครั้งการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจตามปกติไม่สามารถเข้าแก้ปัญหาได้ จึงต้องพึ่งพาการปฏิบัติการทางทหารเพื่อชำระไว้ซึ่งความสงบและความมั่นคงของชาติหรือของภูมิภาค

สำหรับการปฏิบัติการต่อสู้กับลัทธิก่อการร้ายนั้น จะประกอบด้วยกิจ ๒ ประการคือ การก่อกระทำ การโจมตีต่อผู้ก่อการร้ายและการป้องกันตนเองจากการถูกโจมตีโดยผู้ก่อการร้าย ซึ่งการปฏิบัติจะมีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามจะต้องคำนึงถึงแง่ของกฎหมายและผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนอยู่เสมอ อีกทั้งการปฏิบัติในแต่ละพื้นที่ก็จะมี ความแตกต่างกันตามสภาพสังคม ความซับซ้อนของปัญหา และกำลังที่จะเข้าร่วมเป็นหน่วยปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องมีการประสานงานกันอย่างดี

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

บรรยาย ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. ภาณุ บุญยะวิโรจน์, น.อ., ตำรา “ยุทธศิลป์...ศิลป์ของการทหาร” (คลังตำรา)

๖.๒. คำารณ พิสนธ์ยุทธการ, น.อ., เสินิส ทังสบุตร, น.อ., การปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากการทำสงคราม

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

บทบาทของกองทัพเรือ

๑. ความสำคัญ

ประเทศไทยมีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ ๑,๕๐๐ ไมล์ทะเล สามารถใช้ทะเลเป็นเส้นทางคมนาคม และแหล่งแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญยิ่ง ขณะเดียวกันฝ่ายตรงข้ามก็สามารถใช้ประโยชน์ในการรุกรานอธิปไตยของประเทศได้ กองทัพเรือจึงเป็นกำลังหลักของกองทัพไทยในการป้องกันอธิปไตยของประเทศด้านทะเล มีบทบาทสำคัญในการรักษาเส้นทางคมนาคมนี้ไว้ รวมทั้งขัดขวางการปฏิบัติการของฝ่ายตรงข้ามที่จะรุกรานประเทศไทย

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาให้เข้าใจถึงบทบาทกองทัพเรือ และการใช้กำลังทางเรือที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะโยงไปถึงการปฏิบัติของหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือทุกส่วน

๓. คำแนะนำ

กองทัพเรือมีหน้าที่จัดเตรียมกำลังทางเรือไว้ป้องกันราชอาณาจักรให้พร้อมอยู่เสมอ อันประกอบด้วย กำลังทางเรือ กำลังอากาศยาน กำลังนาวิกโยธิน และ กำลังต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง ในยามสงบกองทัพเรือมีภารกิจหลัก คือ

- ๓.๑. คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
- ๓.๒. ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในทะเลตามที่กฎหมายกำหนด
- ๓.๓. การช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตลอดจนการบรรเทาสาธารณภัย และ อุบัติภัยในทะเลและชายฝั่ง
- ๓.๔. การพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชน
- ๓.๕. การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งการจัดมลภาวะในทะเล
- ๓.๖. การจัดสร้างและปรับปรุงแผนที่ เครื่องหมายการเดินเรือในน่านน้ำไทย

ซึ่งในการสัมมนานายทหารนักเรียนจะต้องทำความเข้าใจและวิเคราะห์กิจหลักและกิจรองของกองทัพเรือ โดยรวมถึงบทบาทของหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือที่มีส่วนสนับสนุนภารกิจนั้นด้วย

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๓ ชั่วโมง ค้นคว้า ๓ ชั่วโมง แบ่งกลุ่มอภิปราย ๓ ชั่วโมง สัมมนา ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

- ๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย หรือตามที่ผู้บรรยายกำหนด
- ๖.๒. ทวีวุฒิ พงษ์พิพัฒน์, น.อ., กองทัพเรือไทย, ๒๕๓๗
- ๖.๓. สุพจน์ พฤษา, น.ท., กองทัพเรือ, ๒๕๓๒
- ๖.๔. สุรวุฒิ มหารมณี, พล.ร.ต., กองทัพเรือ, ๒๕๓๓

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

รูปแบบของสงครามในอนาคต

๑. ความสำคัญ

รูปแบบของสงครามในอนาคตนั้นเป็นสิ่งที่ยังไม่สามารถระบุหรือเจาะจงลงไปอย่างแน่ชัดได้ จำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาแนวโน้ม วิเคราะห์สถานการณ์ และใช้หลักการคิดอย่างมีเหตุผล โดยใช้หลักการของอนาคตศึกษา (Prospective) มาเป็นเครื่องช่วยอันจะทำให้ได้แนวทางในการดำเนินการจัดมาตรการรองรับสิ่งนั้นต่อไปได้

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาและให้เข้าใจถึงหลักการและแนวโน้มในการทำสงครามในอนาคตด้วยอาวุธสมัยใหม่ รวมถึงการสนับสนุนการดำเนินการสงครามข่าวสารของกองทัพ และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตลอดจนแนวความคิดใหม่มาประยุกต์ใช้ในการทำสงคราม มีหลักการสำคัญเพื่อสร้างความได้เปรียบเหนือฝ่ายตรงข้ามและลดอัตราเสี่ยงของการสูญเสียชีวิตมนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด

๓. คำแนะนำ

การทำสงครามในสมัยโบราณถูกจำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะการทำสงครามทางบก ต่อมาได้อาศัยทะเลเป็นสิ่งเกื้อกูลในการทำสงคราม จนกระทั่งในสงครามโลกครั้งที่ ๒ การทำสงครามทางเรือมีอิทธิพลอย่างมากต่อผลแพ้ชนะ โดยมีอากาศยานเป็นเครื่องมือสนับสนุนที่สำคัญ ในการปฏิบัติการของสงคราม เปอร์เซีย้นั้นมีการปฏิบัติการทางอากาศกับสงครามข่าวสารเป็นหัวใจสำคัญ โดยมีการปฏิบัติการทางเรือและทางบกช่วยสนับสนุน จะเห็นว่า ยุทธบริเวณของสงครามจะแพร่ขยายออกไปยิ่งขึ้น สงครามในอนาคตอาจจะไม่มีขอบเขตที่เด่นชัด จนอาจแพร่ขยายไปในอวกาศ สงครามในอนาคตจะไม่มียุทธบริเวณที่แน่นอน จำต้องใช้ปัจจัยทุกอย่างมาปฏิบัติเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้เปรียบฝ่ายตรงข้ามให้มากที่สุด ดังนั้นเทคโนโลยีสมัยใหม่และข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว จะช่วยทำให้การจัดการปัจจัยเหล่านั้นเกิดประสิทธิภาพและได้ผลรวดเร็วยิ่งขึ้น การเตรียมการสำหรับอนาคตจะต้องเริ่มดำเนินการตั้งแต่นายามสงบต่อเนื่องไปจนถึงสภาวะสงคราม จากการบรรยายในหัวข้อนี้จะทำให้นายทหารนักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสงครามในอนาคตในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- ๓.๑. แนวโน้มของอาวุธสมัยใหม่
- ๓.๒. เทคโนโลยีสารสนเทศ มีบทบาทสำคัญอย่างไรต่อการสงครามข่าวสาร
- ๓.๓. ระบบควบคุม สั่งการ การสื่อสารและการข่าวกรองเป็นปัจจัยสำคัญในการทำสงครามในอนาคตอย่างไร
- ๓.๔. ระบบโครงสร้างพื้นฐานและฐานข้อมูลต่างๆ จะมีบทบาทอย่างไรในการทำสงครามในอนาคต

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๓ ชั่วโมง คั่นคว้า ๓ ชั่วโมง แบ่งกลุ่มอภิปราย ๖ ชั่วโมง สัมมนา ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. อ่านเอกสารของผู้บรรยาย หรือตามที่ผู้บรรยายกำหนด

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

ชุดวิชา

สงครามทางเรือทางเรือและสงครามพิเศษ

๑. ความสำคัญ

การศึกษาในชุดวิชาสงครามทางเรือและสงครามพิเศษนี้ จะมุ่งเน้นให้นายทหารนักเรียนมีความรู้ในสาขาปฏิบัติการทางเรือต่างๆ และสงครามพิเศษในระดับเบื้องต้นเท่านั้น โดยจะไม่ศึกษาลงในรายละเอียดของแต่ละสาขาปฏิบัติการ

๒. ความมุ่งหมาย

มุ่งหมายที่จะทบทวนและปรับฐานความรู้ของนายทหารนักเรียน ซึ่งมีพื้นฐานแตกต่างกันให้ได้รับความรู้ และเกิดแนวความคิดในการใช้กำลังทางเรือโดยทั่วไป เพื่อให้มีความรู้เพียงพอสมกับเป็นนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตรที่ควรจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสงครามทางเรือได้ในระดับหนึ่ง

๓. คำแนะนำ

เอกสารที่ต้องอ่านและเอกสารอ่านเสริมที่เสนอแนะในแต่ละหัวข้อวิชาเป็นเพียงความรู้พื้นฐานที่มีความจำเป็นในการศึกษาและการอภิปราย ถกแถลงเท่านั้น ประสบการณ์การทำงานของนายทหารนักเรียน ตลอดจนการศึกษาเอกสารอื่นที่นอกเหนือจากนี้จะช่วยให้การอภิปราย ถกแถลงมีความกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

หัวข้อวิชา

บทเรียนสงครามทางเรือในอดีตถึงปัจจุบัน

๑. ความสำคัญ

การปฏิบัติการรบทางเรือแต่ละประเทศในอดีตที่ผ่านมาได้ใช้การปฏิบัติการในลักษณะแยกกันตามวิวัฒนาการด้านอาวุธยุทธโปกรณ์และหลักนิยมที่ต่างกันไป ซึ่งในอดีตบทเรียนสงครามทางเรือได้ถูกรวบรวมและสะสมกันมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิวัฒนาการของสงครามทางเรือที่นายทหารนักเรียนได้ศึกษาไปแล้วในชุดวิชาที่ ๑

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ทราบถึงบทเรียนของสงครามทางเรือ นับตั้งแต่ กำเนิดของสงครามทางเรือในอดีตจนถึงสงครามในปัจจุบัน ซึ่งมีผลกระทบต่อหลักนิยมและการจัดหาอาวุธยุทธโปกรณ์ของกองทัพเรือในปัจจุบัน

๓. คำแนะนำ

เทคโนโลยีที่สำคัญในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ที่น่าสนใจและมีอิทธิพลสำคัญต่อสงครามทางเรือ ได้แก่ “เรือดำน้ำ” ซึ่งเยอรมันได้นำมาใช้ในการรังควานเส้นทางคมนาคมที่จะเข้าสู่เกาะอังกฤษ มีการใช้ “ทุ่นระเบิด” ในปิดช่องทางเข้า-ท่าเรือเพื่อตัดรอนเศรษฐกิจและศักดิ์สงครามของฝ่ายตรงข้าม นอกจากนั้นยังมี “เครื่องบิน” ทำให้สงครามโลกครั้งที่ ๑ เป็นสงครามที่มีการรบกันครบทั้ง ๓ มิติ เป็นผลให้มีการคิดค้นพัฒนาประดิษฐ์เครื่องมือ อุปกรณ์ หรืออาวุธที่ใช้ต่อต้านภัยทั้ง ๓ มิติ

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๖ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย หรือตามที่คุณบรรยายกำหนด

๖.๒. อุฬาร มงคลนาวิณ, พล.ร.ท., วิวัฒนาการและคุณลักษณะและขีดความสามารถ กำลังรบทางเรือ,

พ.ศ. ๒๕๓๖

๖.๓. ชะโอษฐ์ พัฒนฤกษ์สิน, น.อ., วิวัฒนาการของสงครามทางเรือ ประเภทของเรือรบ เครื่องบิน, พ.ศ.

๒๕๓๐

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา**การปฏิบัติการพืชน้ำ****๑. ความสำคัญ**

การบรรยายในหัวข้อวิชานี้จะมุ่งเน้นแนวความคิดในการใช้กำลังทางเรือในปฏิบัติการพืชน้ำที่สามารถใช้กำลังจากเรือรบหลายๆ แบบประกอบกันเป็นกองเรือ หรือ หมู่เรือ เพื่อปฏิบัติการทางเรือร่วมกัน รวมทั้งวิธีการป้องกันไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามสามารถใช้พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกของฝ่ายเราในการเข้าโจมตี

๒. ความมุ่งหมาย

นายทหารนักเรียนจะได้รับทราบและเข้าใจถึงความหมายขององค์ประกอบกำลังทางเรือพืชน้ำ แนวความคิดในการใช้กำลังและปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังทางเรือ ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลของการปฏิบัติการของกำลังรบพืชน้ำ รวมทั้งจะได้ทราบแนวทางการใช้กำลังรบพืชน้ำแต่ละประเภท ที่มีคุณสมบัติแตกต่างกันไปตลอดจนหลักนิยมในการปฏิบัติการเฉพาะของเรือบางประเภท ซึ่งถูกนำมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยเหลือด้านการวางแผนการปฏิบัติการของกำลังรบทางเรือ

๓. คำแนะนำ

๓.๑. การเตรียมกำลังกองทัพเรือของแต่ละชาติขึ้นอยู่กับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหาร ซึ่งสืบต่อมาจากวัตถุประสงค์ของชาติ ชาตินีมหาอำนาจย่อมมีพลังทางเศรษฐกิจสูง สามารถจัดเตรียมกำลังรบได้เพียงพอพร้อมสมบูรณ์ตามต้องการ แต่ชาติเล็กไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ ถึงกระนั้นความจำเป็นในการจัดทำกำลังรบเพื่อป้องกันเอกราช อธิปไตย และผลประโยชน์ของตนก็เป็นเรื่องที่ไม่อาจละเลยได้ การเตรียมกำลังรบทางเรือจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยประกอบอื่นๆ อีกมาก ต้องจัดกำลังให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตนให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ากับการลงทุน

การจัดกำลังทางเรือโดยทั่วไปจะประกอบไปด้วยเรือหลายชนิดหลายประเภทที่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานตามสาขายุทธการต่างๆ เช่น ปฏิบัติการพืชน้ำ ปฏิบัติการปราบเรือดำน้ำ ปฏิบัติการทุ่นระเบิด และอื่นๆ ได้โดยครบถ้วน ซึ่งถ้าไม่นับรวมถึงเรือดำน้ำแล้ว กำลังทางเรือดังกล่าวล้วนแต่เป็นเรือพืชน้ำทั้งสิ้น

๓.๒. เรือรบพืชน้ำทุกแบบสร้างขึ้นโดยมีภารกิจหรือกิจที่กำหนดให้เป็นเครื่องกำกับคุณลักษณะและขีดความสามารถของเรือ ซึ่งทางใดส่วนใหญ่แล้ว เรือแต่ละแบบจะมีขีดความสามารถเน้นหนักไปทางหนึ่งทางใด โดยเฉพาะ แต่เรือประเภทเรือพิฆาต เรือฟริเกต หรือเรือคุ้มกัน ซึ่งจัดเป็นเรือรบพืชน้ำขนาดกลาง มีลักษณะเป็นเรือเอนกประสงค์ (General Purpose) ดังจะเห็นได้จากภารกิจ กิจที่กำหนดและกิจพิเศษ ที่ ทร.สหรัฐกำหนดให้เรือประเภทดังกล่าว และโดยทั่วไปแล้ว เรือเหล่านี้เป็นเรือที่ทุกชาติใช้ในกิจประเภทต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งใน

การปฏิบัติการทางรุก และทางรับ โดยใช้เป็นทั้งเรือคุ้มกัน (เรือฉาก) เรือสนับสนุนระดมยิงฝั่ง (Naval Gunfire Support, NGS) หรือแยกออกไปปฏิบัติการอิสระเฉพาะอย่าง ทั้งนี้เนื่องจากมีความเร็วและความคล่องตัวสูง มีขีดความสามารถรอบตัวทั้งในด้านปฏิบัติการ ผิวน้ำ ปราบเรือดำน้ำ และการต่อสู้อากาศยาน

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย

๖.๒. เกรียงวูธ สมุทรกลิน, น.อ., การปฏิบัติการรบผิวน้ำ, ๒๕๓๒

๖.๓. ไพศาล นวลวิฑูรย์, น.อ., การปฏิบัติการรบผิวน้ำ, ๒๕๓๙

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

การปฏิบัติการเรือดำน้ำและปราบเรือดำน้ำ

๑. ความสำคัญ

เรือดำน้ำเป็นภัยคุกคามที่น่าเกรงขาม โดยเฉพาะในเวลาสงคราม เนื่องจากคุณสมบัติพิเศษในการซ่อนพราง เรือดำน้ำได้พัฒนาก้าวหน้าไปมากทั้งระบบขับเคลื่อนและระบบอาวุธ โดยการนำระบบขับเคลื่อนที่ใช้การสันดาปจากเชื้อเพลิงเหลวหรือก๊าซที่ถูกเก็บไว้ในเรือดำน้ำมาใช้งาน นอกเหนือจากระบบขับเคลื่อนพลังนิวเคลียร์ที่มีใช้งานอยู่แล้ว ช่วยทำให้ช่วยยืดระยะเวลาการปฏิบัติการใต้น้ำนานยิ่งขึ้น นอกจากนี้สามารถติดตั้งอาวุธปล่อยนำวิถีใต้น้ำ สู่พื้น ที่มีพื้นฐานการทำงานเช่นเดียวกับอาวุธนำวิถีพื้นสู่พื้น โดยสามารถทำการยิงได้แม้ขณะดำอยู่ ทำให้การออกแบบระบบปราบเรือดำน้ำนับวันจะยิ่งยุ่งยากขึ้น การทำความรู้จักเรือดำน้ำให้ลึกซึ้งจึงเป็นสิ่งจำเป็น รวมทั้งทำความเข้าใจในสงครามปราบเรือดำน้ำ ซึ่งมีความมุ่งหมายหลักมิใช่การทำลายเรือดำน้ำ แต่ป้องกันมิให้เรือดำน้ำบรรลุภารกิจนั้นก็คือ การคุ้มกันหน่วยที่มีคุณค่าทางยุทธการสูง (High value unit) ให้ปลอดภัยจากการโจมตีของเรือดำน้ำ

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นายทหารนักเรียนรู้จักเรือดำน้ำในระดับเบื้องต้น การปฏิบัติการของเรือดำน้ำที่สำคัญในส่วนที่จำเป็น รวมทั้งหลักนิยมการปราบเรือดำน้ำเบื้องต้น โดยเฉพาะการใช้กำลังอากาศยานวิมาเป็นกำลังสำคัญร่วมในการปราบเรือดำน้ำ ดังนั้นการประสานการปฏิบัติระหว่างเรือกับอากาศยานทั้งที่เป็น ฮ. และเครื่องบินปีกนึ่ง จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในสงครามปราบเรือดำน้ำโดยตรง

๓. คำแนะนำ

การศึกษาในหัวข้อวิชานี้จะทำให้นายทหารนักเรียนรู้จักเรือดำน้ำแบบต่างๆ และทราบว่า การปฏิบัติการของเรือดำน้ำที่สำคัญมีอะไรบ้าง รวมทั้งหลักนิยมการปราบเรือดำน้ำ จุดมุ่งหมายสำคัญในการปราบเรือดำน้ำ การประสานการปฏิบัติระหว่างเรือกับอากาศยานในสงครามปราบเรือดำน้ำ การคุ้มกันหน่วยที่มีคุณค่าทางยุทธการสูง หรือกระบวนเรือลำเลียงตลอดจนอาวุธสมัยใหม่ที่ใช้ในการปราบเรือดำน้ำ การบรรยายในหัวข้อวิชานี้ นายทหารนักเรียนจะมีความเข้าใจในภาพรวมของสงครามเรือดำน้ำและการปราบเรือดำน้ำ

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย

๖.๒. บรรเจิด ศรีพระราม, น.ท., และ ดุลย์พิทักษ์ ประดิษฐเกษร, นาวาโท, การสงครามปราบเรือดำน้ำ, ๒๕๓๕

๖.๓. ชุมพล ศิรินาวิน, น.อ., การปราบเรือดำน้ำทางอากาศ, ๒๕๓๒

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

การปฏิบัติการทุ่นระเบิด

๑. ความสำคัญ

การทำสงครามทุ่นระเบิดเป็นการทำสงครามที่มีประสิทธิภาพมากประเภทหนึ่ง เนื่องจากทุ่นระเบิดเป็นอาวุธที่ใช้กันมากในสงครามทางเรือตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นอาวุธที่เป็นภัยคุกคามต่อกำลังทางเรือ และต่อเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนั้นแล้วยังเป็นอาวุธที่ราคาถูกเมื่อเทียบกับอาวุธอื่น ๆ ดังนั้นทุ่นระเบิดจึงยังคงเป็นอาวุธที่สำคัญสืบต่อไปในอนาคต

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ นทน. ได้ทบทวนความรู้ในหลักการของสงครามทุ่นระเบิด วิวัฒนาการของอาวุธที่ใช้ในการวางและตอบโต้ทุ่นระเบิด และเพื่อศึกษาถึงการปฏิบัติในสถานการณ์จริง อันจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นของสงครามทุ่นระเบิด

๓. คำแนะนำ

ทุ่นระเบิดแบ่งออกเป็น ๓ ชนิด คือ แบบทุ่นทอดประจำที่ แบบสนามแม่เหล็ก และแบบคลื่นเสียงพาหะที่ใช้ในการวางทุ่นระเบิด ได้แก่เรือวางทุ่นระเบิดแบบต่างๆ นอกจากนั้น ยังสามารถใช้พาหะแบบอื่นในการวางทุ่นระเบิดได้ด้วย เช่น เรือประมง เฮลิคอปเตอร์ และเรือรบทุกประเภทที่สามารถหลบการตรวจจับของข้าศึกได้ดี

การวางทุ่นระเบิดจะต้องวางให้อยู่ในสนามของทุ่นระเบิดที่ได้วางแผนไว้ การออกแบบสนามทุ่นระเบิดสามารถแบ่งตามตำบลที่จะทำการวางก็ได้ ๒ ประเภท คือ สนามทุ่นระเบิดทางรุก และ สนามทุ่นระเบิดทางรับ การบรรยายในหัวข้อวิชานี้ จะทำให้นายทหารนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในสงครามทุ่นระเบิดอย่างกว้างๆ

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย

๖.๒. วิจิตร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, น.อ., การปฏิบัติการทุ่นระเบิด, พ.ศ. ๒๕๓๒

๖.๓. สมรัก แขวงโสภา, น.อ., การสงครามทุ่นระเบิด, พ.ศ. ๒๕๒๕

๖.๔. ณะ อารีนิจ, น.ท., สิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อทุ่นระเบิด, พ.ศ. ๒๕๓๔

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

การปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก

๑. ความสำคัญ

การปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบกเป็นการปฏิบัติการทางเรือที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ ก็เพราะเป็นการรวมเอาอำนาจการปฏิบัติการทางเรือ อากาศยาน อาวุธ และกำลังรบยกพลขึ้นบกเข้าด้วยกันเพื่อโจมตีต่อชายฝั่งของข้าศึกหรือที่ข้าศึกยึดครองอยู่

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ นทน. ได้ทบทวน ศึกษา และเข้าใจถึงหลักนิยมในการปฏิบัติสะเทินน้ำสะเทินบก โดยสังเขป อันจะทำให้เกิดแนวความคิดกว้างๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยที่เกี่ยวข้องของ ทร. ต่อไป

๓. คำแนะนำ

การปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก เป็นการปฏิบัติการทางเรือที่นำเอาการปฏิบัติการทางเรือทุกสาขามาใช้ในการวางแผนอันเดียวกัน จะต้องใช้ทั้งความคล่องตัวและความอ่อนตัวให้เกิดประโยชน์ในการส่งกำลังรบเข้าโจมตีอย่างหนักหน่วงต่อตำบลที่ได้เลือกไว้ในระบบการตั้งรับของข้าศึก ณ ชายฝั่งทุกแห่งได้ตามต้องการ

การปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบกในอดีตมีตั้งแต่ยุคเริ่มต้นในประวัติศาสตร์อันยาวนานของการสงครามทางทะเล ซึ่งตามประวัติการสงครามทางเรือประมาณ ๓,๐๐๐ ปีมาแล้ว กรีกได้ยกกองทัพข้ามทะเลเอเจียนไปตีเมืองทรอย (Troy) และในสงครามโลกครั้งที่ ๑ กองทัพเรือฝ่ายพันธมิตรได้ประกอบกำลังทหาร ประมาณ ๘๐,๐๐๐ คน ทำการยกพลขึ้นบกที่แกลลิโปลิ ดาร์คเนล พร้อมกัน ๕ หาด ต่อมาในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ เล็กน้อย รร.นาวิกโยธินสหรัฐฯ ได้จัดตั้งหลักสูตรซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของหลักนิยมในการปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก และได้นำมาใช้ในสงครามอีกหลายครั้งจนถึงปัจจุบัน

ขีดความสามารถในการปฏิบัติยุทธการสะเทินน้ำสะเทินบกของกองทัพเรือไทยนั้น ทร. ได้จัดให้กองเรือยกพลขึ้นบกฯ รับผิดชอบสำหรับการปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก โดยมีเรือยกพลขนาดใหญ่ (ยพญ.) เรือยกพลขนาดกลาง (ยพก.) เรือยกพลขนาดเล็ก (ยพล.) เรือสนับสนุนยกพลขึ้นบก เรือระบายพลขนาดใหญ่ (รพญ.) พร้อมกับได้ให้ นย. จัดเตรียมหน่วยกำลังรบยกพลขึ้นบกขนาด ๑ กองพันผสมยกพลขึ้นบกไว้พร้อมปฏิบัติการ

การที่นายทหารนักเรียนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาที่ค่อนข้างมากและซับซ้อนของการปฏิบัติการ สะเทินน้ำสะเทินบก นักเรียนควรอ่านประวัติศาสตร์การยกพลขึ้นบก หรือเบิกยืมหนังสือที่เกี่ยวข้องมา อ่านเตรียมการไว้ล่วงหน้า

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading)

๗.๑. บวร มิ่งเมือง, พลเรือตรี, การปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก, คำบรรยาย, พ.ศ.๒๕๓๘

๗.๒. บัญชา วิทยากรณ์, น.อ., การปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก, พ.ศ.๒๕๓๒

๗.๓. ประชา ศิลป์ศรีกุล, น.อ., การยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก, พ.ศ.๒๕๓๕

๗.๔. วสินธ์ สาริกะภูติ, น.อ., ความมุ่งหมายของการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก, พ.ศ.๒๕๓๑

๗.๕. เทพ สุภาสงวน, น.อ., การปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบก, พ.ศ.๒๕๒๒

๗.๖. สิทธิวัฒน์ หาญสมบุรณ์, น.อ., ปฏิบัติการสะเทินน้ำสะเทินบกสำหรับ รร.อส., พ.ศ.๒๕๒๔

หัวข้อวิชา

การปฏิบัติการตามลำน้ำ

๑. ความสำคัญ

การปฏิบัติการตามลำน้ำแตกต่างจากการปฏิบัติการในทะเล เนื่องจากพื้นที่ในการเดินเรือมีจำกัด ผิดกับในทะเลซึ่งไม่มีขอบเขตจำกัด อีกประการหนึ่งในการต่อสู้กับฝ่ายตรงข้ามบนฝั่ง ฝ่ายเรือมักเป็นฝ่ายเสียเปรียบเพราะเป็นเป้าให้ฝ่ายบกเห็นได้ชัด ส่วนพวกที่อยู่บนฝั่งสามารถหาพื้นที่ได้เปรียบและหลบซ่อนได้ดีกว่า การปฏิบัติการตามลำน้ำ จึงมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ลักษณะของแม่น้ำ ลักษณะของฝั่ง และลักษณะของเรือที่ปฏิบัติการตามลำน้ำ

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ นทน. เข้าใจความเป็นมาและหลักนิยามพื้นฐานทั่วไปของการปฏิบัติการตามลำน้ำ

๓. คำแนะนำ

การทำสงครามใกล้ฝั่งและในลำน้ำได้มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ กล่าวได้ว่าพวกไวกิงส์เป็นพวกแรกของการทำสงครามในแม่น้ำ โดยได้นำเรือที่ใช้ในทะเลบุกทะลวงเข้าไปในแม่น้ำสำคัญ ๆ ของยุโรป เป็นระยะทางไกลและเคยบุกเข้าไปถึงเมืองคอนสแตนติโนเปิล โดยอาศัยน้ำภายใน การจัดกองกำลังสงครามลำน้ำ ขึ้นอยู่กับภารกิจ ขนาด ส่วนประกอบของกำลัง และความต้องการการสนับสนุนทางส่งกำลังบำรุง จุดมุ่งหมายสำคัญในการจัดคือ ให้มีการรวมกำลังทางบก ทางเรือ และทางอากาศ มากพอที่จะทำให้มีความคล่องตัวเท่าที่จำเป็น มีเอกภาพในการบังคับบัญชา และให้มีอำนาจทางอากาศและอำนาจการยิงที่เหนือกว่าข้าศึก

ทร. ได้จัดตั้งกองเรือลำน้ำ ซึ่งมีหน้าที่ ปกป้องกัน ชัดขวาง ทำลายการแทรกซึม และการดำเนินการที่กระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์และอธิปไตยของประเทศตามลำน้ำอาณาเขต ขึ้นการบังคับบัญชาโดยตรงต่อกองเรือยุทธการ ในรูปแบบของการจัดกำลังตามประเภท

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๑ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย

- ๖.๒. วิรัช วิจารณ์, นาวาเอก, การปฏิบัติการในลำน้ำของ ทร.ไทย, พ.ศ.๒๕๒๘
- ๖.๓. วิรัช วิจารณ์, นาวาเอก, การวางแผนปฏิบัติการลำน้ำ, พ.ศ.๒๕๒๘

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

การปฏิบัติการทางอากาศและอากาศยาน

๑. ความสำคัญ

การทำสงครามทางเรือในปัจจุบัน ได้ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าไปมาก นับวันการเข้าทำการยุทธจะกระทำกันในระยะไกลมากยิ่งขึ้นทุกขณะ และเมื่อเข้าปะทะกัน ความแม่นยำ และความรวดเร็ว ของการใช้อาวุธจะเป็นสิ่งสำคัญ ลักษณะของการรบจะมีลักษณะรวดเร็วและรุนแรง ในการเผชิญหน้ากันนั้น ผู้ใดที่เป็นฝ่ายค้นหา ตรวจจับและพิสูจน์ทราบได้ก่อนรวมทั้งสามารถกำหนดตำบลที่ของฝ่ายตรงข้ามได้ถูกต้อง แม่นยำ และ รวดเร็ว ตลอดจนมีขีดความสามารถที่จะนำอาวุธเข้าไปโจมตีได้ตั้งแต่ระยะไกลๆ ผู้นั้นย่อมเป็นฝ่ายได้เปรียบ ซึ่งการปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่พึงปรารถนาในการรบเหล่านี้ ยังไม่มีอะไรที่ดีกว่าไปกว่าการใช้ปฏิบัติการทางอากาศของกองเรือ หรือ ที่นิยมเรียกกันว่า “การปฏิบัติการทางอากาศและอากาศยาน”

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นายทหารนักเรียนเข้าใจถึงแนวความคิดในการใช้กำลังอากาศยาน ในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของกำลังทางเรือ ทั้งในแง่ยุทธศาสตร์และยุทธวิธี

๓. คำแนะนำ

การใช้กำลังอากาศยานในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของกำลังทางเรือ สามารถจัดให้มีบทบาทสนับสนุนการปฏิบัติการทางเรือได้แทบทุกสาขา แต่การศึกษาในหลักสูตรนี้จะเน้นเฉพาะการปฏิบัติการที่สำคัญเท่านั้น ได้แก่ การใช้กำลังอากาศยาน ในการลาดตระเวน ในการปฏิบัติการในกองกำลังโจมตี ในการปฏิบัติการป้องกันภัยทางอากาศให้แก่กองเรือ ในการปราบเรือดำน้ำ ในการปฏิบัติการสงครามทุ่นระเบิด และในการปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก ซึ่งลักษณะของปฏิบัติการจะสัมพันธ์โดยตรงกับความกว้างใหญ่ของทะเล และจำนวนเรือที่ออกปฏิบัติการในทะเล

คุณลักษณะที่ได้เปรียบของกำลังอากาศยาน ได้แก่ ความสามารถในการตรวจการณ์ ความเร็ว ความคล่องตัว รัศมีทำการ ความอ่อนตัว และความสามารถในการทะลุทะลวง แต่ขณะเดียวกันก็มีขีดจำกัด ดังนี้คือ สภาพอากาศ สนามบินหรือ แพลทฟอร์ม ขนาดระวางและน้ำหนักบรรทุก เวลาปฏิบัติการ ความต้องการในการซ่อมบำรุง ความเหนื่อยล้าของนักบิน การสื่อสารและภาษาที่ใช้ รวมทั้งการพิสูจน์ทราบเป้าหมาย

ใช้อากาศยาน ในการปฏิบัติการณ์นั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อการลาดตระเวน ได้แก่ สภาพลมฟ้าอากาศและท้องทะเลที่มีผลต่อทัศนวิสัย สภาพท้องทะเลที่มีคลื่นสูงอาจเป็นอุปสรรคต่อการตรวจจับ

ด้วยเรดาร์ สำหรับการ ค้นหาในเวลากลางวันที่มีทัศนวิสัยดีจะไม่มีปัญหา แต่หากเป็นเวลากลางคืน โศกในการตรวจพบก็จะน้อยลง และจะมีปัญหาในการพิสูจน์ทราบ

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย

๖.๒. บุรี โล่ห์สุวรรณ, พล.ร.ต., อากาศยานวี, ๒๕๒๑

๖.๓. พงจรูญ วิชยาภัย บุนนาค, นาวาเอก, ปฏิบัติการอากาศยานวี, ๒๕๓๘

๖.๔. ศุภกร บุรณดิลก, นาวาเอก, การปฏิบัติการอากาศยานวี, ๒๕๓๓

๖.๕. ทวีชัย เสี่ยงพิบูลย์, นาวาเอก, อากาศยานวี, ๒๕๓๔

๖.๖. ชุมพล ศิรินาวิน, นาวาเอก, การปฏิบัติการอากาศยานวี, ๒๕๓๗

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

การป้องกันภัยทางอากาศและป้องกันฝูง

๑. ความสำคัญ

การต่อสู้อากาศยานและรักษาฝูง เป็นภารกิจของหน่วยกำลังรบหน่วยหนึ่งของกองทัพเรือ จึงเป็นการพิทักษ์พื้นที่สำคัญหรือจุดยุทธศาสตร์ของชาติ เพื่อเป็นที่มั่นสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยกำลังรบในแนวหน้า การป้องกันในทางลึกถือเป็นหลักการในการป้องกันทางอากาศระยะไกล ส่วนการต่อสู้อากาศยานจัดเป็นการป้องกันด่านสุดท้ายในการป้องกันภัยทางอากาศ โดยจะต้องประสานกับกำลังอากาศยานวีและกองทัพอากาศ สำหรับการรักษาฝูงถือว่าเป็นการพิทักษ์ชายฝั่งทะเลจากการโจมตี การแทรกซึมหรือยกพลขึ้นบกของข้าศึก หลักการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝูงจึงเป็นการบริหารหน่วยกำลังของกองทัพเรือให้ครอบคลุมภารกิจการพิทักษ์ป้องกันอย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ในยามสงบ

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นายทหารนักเรียนเข้าใจถึงภารกิจของหน่วยกำลังรบของ ทร. ในส่วนของการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝูง ตลอดจนการประสานการปฏิบัติตามหลักการป้องกันในทางลึก ข้อจำกัดของอาวุธและระบบสื่อสาร รวมทั้งความขาดแคลนด้านยุทธโศปกรณ์และบุคลากร ซึ่งนับเป็นสิ่งท้าทายในการพัฒนาปรับปรุงหลักนิยมนี้นี้ของ ทร.

๓. คำแนะนำ

การศึกษาในหัวข้อวิชานี้ นายทหารนักเรียนควรจะได้ทราบและเข้าใจถึงหลักการการป้องกันภัยทางอากาศในภาพรวม การป้องกันฝูงของ ทร. และการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝูงเป็นการเฉพาะ หลักนิยมนการปฏิบัติประสานงานและการบริหารยุทธโศปกรณ์ให้ครอบคลุมพื้นที่สำคัญหรือจุดยุทธศาสตร์ที่จะต้องพิทักษ์รักษา ตลอดแนวทางการพัฒนาหลักนิยมนการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝูงของ ทร.ต่อไป

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๑ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย

- ๖.๒. เกาะหลัก เจริญรุกษ์, นาวาเอก, การป้องกันฝั่ง, ๒๕๑๙
- ๖.๓. ปรีชา บุญส่ง, พลเรือตรี, การป้องกันฐานทัพและการป้องกันท่าเรือ, ๒๕๓๓
- ๖.๔. วิเศษฐ์ การุณยวนิช, นาวาเอก, การป้องกันฝั่ง, ๒๕๓๐
- ๖.๕. ประเสริฐ บุญทรง, นาวาเอก, การป้องกันฝั่ง, ๒๕๓๕
- ๖.๖. ทวีศักดิ์ แดงฉาย, นาวาเอก, การป้องกันอากาศยานและการป้องกันฝั่ง, ๒๕๓๕

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

สงครามพิเศษ

๑. ความสำคัญ

สงครามพิเศษเป็นการต่อสู้ที่กว้างขวาง มีลักษณะเป็นการปฏิบัติการลับ การปฏิบัติการปกปิดหรือการปฏิบัติการโดยเปิดเผย โดยสามารถอำนวยความสะดวกปฏิบัติการต่อกำลังกองโจรในการดำเนินงานเพื่อต่อต้านฝ่ายตรงข้าม หรือการปฏิบัติของหน่วยกำลังรบพิเศษในการหาข่าว ตลอดจนการปฏิบัติทางยุทธวิธีอื่นๆ

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาและให้เข้าใจถึงการสงครามพิเศษ และรูปแบบต่างๆ ของสงครามพิเศษ โดยเฉพาะที่มีผลกระทบและเป็นภัยคุกคามต่อประเทศไทย

๓. คำแนะนำ

สงครามพิเศษ คือการปฏิบัติการทางทหารและกึ่งทหารในดินแดนที่ข้าศึกยึดครองอยู่หรือพื้นที่ที่ข้าศึกมีอิทธิพลมุ่งกระทำต่อเป้าหมายทางทหาร การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา โดยใช้กำลังหน่วยรบพิเศษล้วนๆ หรือปฏิบัติร่วมกับกำลังประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งปฏิบัติการร่วมกับกำลังพันธมิตรในดินแดนภายนอกประเทศ

สงครามพิเศษเป็นการต่อสู้ที่กว้างขวาง มีลักษณะเป็นการปฏิบัติการลับ การปฏิบัติการปกปิดรวมทั้งการปฏิบัติการโดยเปิดเผย รูปแบบของสงครามพิเศษประกอบด้วย สงครามกองโจร ได้แก่ปฏิบัติการโดยหน่วยซึ่งกำลังส่วนใหญ่จัดจากประชาชน พลเรือนในท้องถิ่นทำการรบแบบทหาร หรือกึ่งทหารในดินแดนข้าศึก หรือที่ข้าศึกยึดครองอยู่ ส่วนการเสด็จลอบหนีก็นับเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ได้แก่วิธีการและการปฏิบัติการที่จะช่วยให้ทหารฝ่ายเรา หรือตัวบุคคลที่ได้เลือกหรือกำหนดตัวไว้แล้วสามารถทำให้ตัวหลุดพ้นจากดินแดนของข้าศึก นอกจากนั้นอีกรูปแบบหนึ่งก็คือ การบ่อนทำลาย ได้แก่การกระทำใดๆ ที่มุ่งหมายทำให้กำลังทางทหาร เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ขบวนการและกำลังทางการเมืองของประเทศหนึ่ง ต้องทรุดโทรมลงและประเทศนั้น อาจจะต้องถูกทำลายไปด้วยวิธีการเปลี่ยนรัฐบาล

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

- ๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย หรือตามที่ผู้บรรยายกำหนด
- ๖.๒. ภูมิินทร์ กลกิจกำจร, น.อ., หลักพื้นฐานของสงครามนอกแบบ, ๒๕๒๖
- ๖.๓. ภูมิินทร์ กลกิจกำจร, น.อ., สงครามนอกแบบ, ๒๕๒๗
- ๖.๔. เซษจุ๊ โกมลลิจิตติ, น.อ., สงครามพิเศษ, ๒๕๓๒

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

แก้ปัญหารายบุคคล

๑. ความสำคัญ

เพื่อวัดและประเมินผลถึงความรู้ ความเข้าใจของนายทหารนักเรียนในหัวข้อวิชาต่างๆ ในชุดวิชาสงครามทางเรือและสงครามพิเศษที่ได้ศึกษาแล้ว

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นายทหารนักเรียน ได้ศึกษาทบทวนในหัวข้อวิชาต่างๆ ในชุดวิชาสงครามทางเรือและสงครามพิเศษที่ได้ศึกษาแล้ว ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้ศึกษามาระยะใดสักสิ่งดียิ่งขึ้น

๓. คำแนะนำ

อาจารย์ผู้บรรยายในแต่ละหัวข้อวิชา จะเป็นผู้ออกข้อสอบที่จะทำการทดสอบนายทหารนักเรียน นายทหารนักเรียนจะต้องใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาในแต่ละหัวข้อวิชามาพิจารณาตอบข้อสอบที่ถูกที่สุด

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

แก้ปัญหาเป็นรายบุคคล ๖ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารที่ได้ศึกษามาในชุดวิชาสงครามทางเรือและสงครามพิเศษ

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

ชุดวิชา

กฎหมาย

๑. ความสำคัญ

การศึกษาในชุดวิชากฎหมายนี้ จะมุ่งเน้นให้นายทหรานักเรียนมีความรู้ในเรื่องกฎหมาย ในระดับเบื้องต้น

๒. ความมุ่งหมาย

มุ่งหมายที่จะทบทวนและปรับความรู้ของนายทหรานักเรียนในส่วนของกฎหมายที่ควรจะทราบ ซึ่งเมื่อจบออกไปอาจจะต้องร่วมปฏิบัติงานในกรณีที่ต้องนำเอากฎหมายต่างๆ มาร่วมพิจารณาด้วย

๓. คำแนะนำ

เอกสารที่ต้องอ่านและเอกสารอ่านเสริมที่เสนอแนะในแต่ละหัวข้อวิชาเป็นเพียงความรู้พื้นฐานที่มีความจำเป็นในการศึกษาและการอภิปราย ถกเถียงเท่านั้น ประสบการณ์การทำงานของนายทหรานักเรียน ตลอดจนการศึกษาเอกสารอื่นที่นอกเหนือจากนี้จะช่วยให้การอภิปราย ถกเถียงมีความกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

หัวข้อวิชา

ข้อบังคับ ทร. และแนวทางปฏิบัติเมื่อเป็นกรรมการสอบสวน

๑. ความสำคัญ

การอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการปกครองบังคับบัญชาที่ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นต้องพึงปฏิบัตินอกเหนือไปจากการปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยทั่วไป การสอบสวนเรื่องราวต่างๆ นั้นเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่แน่ชัด การสอบสวนจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมของผู้บังคับบัญชา ฉะนั้นหากนายทหารนักเรียนได้รับคำสั่งหรือการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นกรรมการสอบสวนในเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ตาม จึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอันสำคัญที่กรรมการสอบสวนจะต้องทราบหลักเกณฑ์และวิธีการต่างๆ ในการสอบสวน รวมทั้งข้อบังคับทหารเรือที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายได้

๒. ความมุ่งหมาย

การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการสอบสวนไม่ว่าจะเป็นการสอบสวนข้อเท็จจริง การสอบสวนทางวินัย การสอบสวนคดีอาญาหรือการสอบสวนเพื่อพิจารณาหาผู้รับผิดชอบในทางละเมิดก็ตาม ผู้ที่ทำหน้าที่จำเป็นต้องทราบและเข้าใจถึงแนวทางในการปฏิบัติขั้นตอนต่างๆ ของการสอบสวนตั้งแต่เริ่มทำการสอบสวนจนเสร็จสิ้นการสอบสวนเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

๓. คำแนะนำ

นายทหารนักเรียนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ข้อบังคับ ตลอดจนวิธีการขั้นตอนต่างๆ ของการสอบสวน ตั้งแต่มูลเหตุแห่งการสอบสวน ประเภทของการสอบสวน การแต่งตั้งกรรมการสอบสวน การตั้งประเด็นและเทคนิคการซักถาม การสอบสวนพยานบุคคล การสอบสวนพยานเอกสารและพยานวัตถุ การสรุปสำนวน การเรียงเอกสาร การรายงานผลการสอบสวน จนกระทั่งการเสนอแนะให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษ ลงทัณฑ์ เมื่อเสร็จสิ้นการสอบสวน ภายหลังจากการศึกษาในหัวข้อวิชานี้ นายทหารนักเรียนจะสามารถนำแนวทางไปปฏิบัติในการสอบสวนให้บรรลุต่อภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๖ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. อ่านเอกสารของผู้บรรยาย

๖.๒. วิชา คิวะบวร, น.อ., แนวทางปฏิบัติเมื่อเป็นกรรมการสอบสวน.

๖.๓. สุชน มั่นวิมล, น.อ., หลักการสอบสวน, ๒๕๓๐

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

อำนาจหน้าที่ของ จนท.ทร. ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. ความสำคัญ

อำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเลและตามกฎหมายอื่นๆ ที่มอบอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ทหารเรือ นั้น มีขอบเขตกว้างขวางมาก และมี พ.ร.บ. ต่างๆ อยู่มากมาย ทั้งที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ในเรื่องเกี่ยวกับสินค้าเข้าและออกในราชอาณาจักร การเข้าเมืองของคนต่างด้าว กฎหมายยาเสพติด กฎหมายศุลกากร กฎหมายประมง การควบคุมสินค้าตามแนวชายแดน กฎหมายป่าไม้ กฎหมายแรงงาน ฯลฯ ซึ่งให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือในการทำหน้าที่สืบสวน สอบสวน ตรวจค้น จับกุมและมีอำนาจทำการหรือสั่งให้ทำการเฉพาะหน้า เท่าที่จำเป็นต่างๆ ได้ ซึ่งเป็นหน้าที่นอกเหนือจากการป้องกันประเทศทางทะเลโดยตรง

๒. ความมุ่งหมาย

ในการปฏิบัติการทางทะเลนั้น อาจพบการกระทำความผิดนานาชาติซึ่งไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือที่จะดำเนินการได้ ถ้าไม่มีกฎหมายให้อำนาจกำหนดไว้ การปฏิบัติการย่อมก่อให้เกิดความยุ่งยากและปฏิบัติการผิดพลาดได้ จึงจำเป็นต้องเข้าใจถึงระเบียบปฏิบัติในการที่จะใช้อำนาจและปฏิบัติการได้อย่างถูกต้อง

๓. คำแนะนำ

นายทหารนักเรียนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ. พระราชกฤษฎีกา และประกาศต่างๆ ที่ออกตามกฎหมายว่า กฎหมายเหล่านั้นให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือในการตรวจ ค้น จับเรือ ยึดเรือ ฯลฯ ที่กระทำความผิดในกรณีต่างๆ อย่างไร ขอบเขตของอำนาจในแต่ละกรณีมีมากน้อยเพียงใด เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือไม่

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. อ่านเอกสารของผู้บรรยาย

๖.๒. ชูชีพ บุญใช้, น.อ., สรุปย่อสาระสำคัญของกฎหมายให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิด
บางอย่างในทะเล, ๒๕๔๒

๖.๓. ศิริวัฒน์ ณะแพทย์, น.อ., พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่าง
ทางทะเล, พ.ศ.๒๕๕๐ ฉบับแก้ไขล่าสุดเมื่อ ๑๔ ก.พ.๕๐

๖.๔. พัชร ยุติธรรมดำรง, ทหารเรือกับอำนาจการสอบสวนการกระทำผิดทางอาญาที่เกิดขึ้นทางทะเล,
เอกสารประจำภาควิชาลัยการทัพเรือ, สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง, ๒๕๓๒ (ห้องสมุด สรส.)

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

กฎหมายทะเล

๑. ความสำคัญ

ทะเลนับเป็นแหล่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมวลมนุษยชาติทั่วไป โดยใช้เป็นเส้นทางคมนาคม เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เป็นแหล่งพลังงานที่มีคุณค่าอันมหาศาล บรรดา ประชาชาติทั้งหลาย จึงปรารถนาที่จะครอบครองทะเลมาเป็นของตนให้ได้มากที่สุด เพื่อมิให้เกิดการ ขัดแย้งกันขึ้นจึงได้มีหลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับทะเลขึ้น เพื่อให้เกิดความเสมอภาคกันทั้งใน การครอบครองเขตน่านน้ำ ตลอดจนการมีสิทธิและมีอำนาจเพื่อการแสวงประโยชน์ในเขตน่านน้ำของ ตน

๒. ความมุ่งหมาย

การเข้าใจในกฎระเบียบเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และสิทธิของรัฐชายฝั่งในน่านน้ำอาณาเขตต่างๆ ที่ ห่างจากชายฝั่งออกไป เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะไม่ใช่เพียงจุดประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์เพื่อ ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงปัญหาความมั่นคงของรัฐชายฝั่งด้วย ในเวลาเดียวกัน ผู้ที่รับผิดชอบในการป้องกันอาณาเขตทางทะเลจึงจะต้องศึกษากฎระเบียบเกี่ยวกับการ ปฏิบัติการทางทะเล เพื่อมิให้เกิดการผิดพลาดได้

๓. คำแนะนำ

การศึกษากฎหมายทะเลนั้น นายทหารนักเรียนควรจะได้เข้าใจถึงขอบเขตของอาณาเขตทางทะเล ตามที่หลักกฎหมายทะเลได้กำหนดไว้ ตลอดจนการเข้าใจถึงอำนาจหน้าที่และสิทธิทั้งของรัฐชายฝั่ง เจ้าของอาณาเขตทางทะเลนั้น และสิทธิของรัฐอื่นที่จะมาแสวงประโยชน์ในอาณาเขตทางทะเลซึ่งไม่ได้ อยู่ในอำนาจหรือสิทธิของตน ตลอดจนระเบียบกฎหมายในการป้องกันผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายทะเล

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๖ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย

๖.๒. ศิริภา จำปาทอง, น.อ.หญิง, กฎหมายทะเล, พ.ศ.๒๕๓๙

๖.๓. ศิริภา จำปาทอง, น.ต.หญิง, อนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๕๘, พ.ศ.๒๕๓๓,

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

กฎหมายว่าด้วยการสงคราม

๑. ความสำคัญ

กฎหมายว่าด้วยสงคราม (Law of War) ประกอบด้วยสาระสำคัญ ๒ ประการคือ กฎซึ่งใช้บังคับในการอ้างเหตุในการพิพาทกันด้วยอาวุธ (The Rules Governing the resort to armed conflict หรือ Jus Ad Bellum) และ กฎซึ่งใช้ในบังคับการประพฤติปฏิบัติของผู้เป็นฝ่ายในสงครามในกรณีเกิดการพิพาทกันด้วยอาวุธ (The Rules Governing the actual conduct of Armed Conflict หรือ Jus In Bello) ทั้งสองส่วนนี้เกี่ยวข้องกันโดยตรงต่อการพิพาทกันด้วยอาวุธ โดย Jus Ad Bellum นั้นได้ใช้บังคับก่อนที่จะเกิดการพิพาทกันด้วยอาวุธและถ้าหลักของ Jus Ad Bellum นี้ไม่สามารถที่จะป้องกันมิให้เกิดการพิพาทกันด้วยอาวุธได้ โดยหลักการมนุษยธรรมแล้วนั้นการพิพาทกันด้วยอาวุธที่เกิดขึ้นนั้นควรจะก่อให้เกิดความเสียหาย บาดเจ็บและล้มตายให้น้อยที่สุด ซึ่งกฎเกณฑ์ที่ว่านี้ก็คือ Jus In Bello

๒. ความมุ่งหมาย

ในการวางหลักยุทธศาสตร์หรือดำเนินการทางยุทธวิธีนั้นกฎหมายสงครามเข้ามามีบทบาทอย่างหลีกเลี่ยงมิได้โดยในหลักยุทธศาสตร์นั้น Jus Ad Bellum มีบทบาทที่สำคัญมากต่อการวางกฎเกณฑ์ว่าด้วยการเผชิญหน้าหรือ Rule of Engagement (ROE) เพราะ Jus Ad Bellum นั้นพูดถึงโดยตรงว่า เมื่อใดที่สามารถที่จะใช้กำลังได้และใช้กำลังเพื่อวัตถุประสงค์อย่างไร และเมื่อการพิพาทกันด้วยอาวุธจำเป็นต้องเกิดขึ้นโดยหลีกเลี่ยงมิได้แล้ว หลักปฏิบัติของผู้เป็นฝ่ายในสงครามหรือ Jus In Bello จะต้องถูกนำมาใช้ในการดำเนินการทางยุทธวิธีเพราะเหตุที่ว่า Jus In Bello นั้นได้พูดถึงว่า อาวุธอะไรบ้างสามารถที่จะถูกนำมาใช้ได้ และเมื่อมีการจับกุมทหารฝ่ายตรงข้ามเกิดขึ้นเขาเหล่านั้นจะอยู่ในฐานะและมีสิทธิเช่นไร อีกทั้งการดำเนินการยุทธวิธีโดยไม่คำนึงถึง Jus In Bello นั้นอาจที่จะทำให้ผู้บังคับหน่วยทหารต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นเพราะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งตัวอย่างที่เคยเกิดขึ้นแล้ว ก็คือ การที่บรรดาผู้บังคับหน่วยทหารของฝ่ายอักษะถูกนำตัวขึ้นศาลทหารภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ยุติลง

๓. คำแนะนำ

การศึกษาในเรื่องกฎหมายสงครามซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายระหว่างประเทศนั้น นายทหารนักเรียนจะได้ทำความเข้าใจกับหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เป็นกฎหมายสงคราม และสามารถที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติการทางเรือและทางทหารได้โดยถูกต้อง

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย

๖.๒. ศิริภา จำปาทอง, น.อ.หญิง, กฎหมายสงคราม, ๒๕๓๔

๖.๓. ชานินทร์ ลีลานนท์, น.อ., กฎหมายว่าด้วยการสงคราม, ๒๕๓๕

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

กฎหมายอาญาและกฎหมายทหาร

๑. ความสำคัญ

กฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งสำหรับผู้บังคับบัญชาทหาร จะต้องทราบและเข้าใจอย่างถ่องแท้ ในการปฏิบัติหน้าที่หากมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดเกิดขึ้นไม่ว่า จะเกิดจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำก็ตาม ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ที่จะต้องพิจารณาดำเนินการต่อเรื่องนั้น ๓ ประการ ได้แก่ ทางอาญา ทางวินัย และทางแพ่ง ดังนั้นการสั่งการ การกำกับดูแล ตลอดจนการพิจารณาลงโทษ ลงทัณฑ์ผู้ใต้บังคับบัญชา จึงต้องอยู่ภายใต้อำนาจและต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย เพื่อมิให้เกิดความเสียหายทั้งต่อทางราชการและตัวผู้บังคับบัญชาเอง ความรับผิดชอบและลักษณะความผิดต่างๆ ตามหลักกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นสิ่งสำคัญเป็นหลักการพื้นฐานในการปกครองบังคับบัญชา รวมทั้งกฎหมายทหารอื่นๆ ที่เป็นกฎหมายอาญาทหาร พ.ร.บ. วินัยทหาร ตลอดจนระเบียบข้อบังคับต่างๆ อีกด้วยซึ่งผู้บังคับบัญชาควรทราบ

๒. ความมุ่งหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ผู้บังคับบัญชาจำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องตามอำนาจหน้าที่อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปกครองบังคับบัญชาในที่สุด

๓. คำแนะนำ

การศึกษาในหัวข้อวิชานี้ นายทหารนักเรียนควรจะต้องทำความเข้าใจกับหลักเกณฑ์ต่างๆ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาในภาคทั่วไปอันได้แก่บทนิยาม การใช้กฎหมายอาญา ความรับผิดชอบในทางอาญา การกระทำโดยเจตนา การกระทำโดยประมาท การสำคัญผิด การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย การกระทำผิดด้วยความจำเป็น การพยายามกระทำความผิด ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน การกระทำความผิดหลายบท หลายกระทง การกระทำผิดอีก อายุความ และบทบัญญัติที่ใช้เกี่ยวกับความผิดลหุโทษ ซึ่งบทบัญญัติทั่วไปเหล่านี้ จะได้นำไปใช้กับความผิดอาญาที่เกิดขึ้น ทั้งในประมวลกฎหมายอาญาและความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติอื่นๆ ด้วย นอกจากนั้นยังต้องทราบถึงสาระสำคัญโดยสังเขปในภาคความผิดอันเป็นบทบัญญัติถึงความผิดในลักษณะต่างๆ โดยศึกษาถึงความผิดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในบทบัญญัติตามกฎหมายทหาร เช่น ประมวลกฎหมายอาญาทหาร พ.ร.บ.วินัยทหารและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการ

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ฟังบรรยาย ๑๕ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารของผู้บรรยาย

๖.๒. วิชา คีวะบวร, น.อ., กฎหมายอาญา ๑,

๖.๓. หาญ พิจารณ์จิตร, น.อ., ประมวลกฎหมายอาญาทหาร

๖.๔. วิชา คีวะบวร, น.อ., ประมวลกฎหมายอาญาทหาร, ๒๕๓๕

๖.๕. ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการกรมอัยการ, ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับมาตรฐานสมบูรณ์), ๒๕๒๗

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)

หัวข้อวิชา

แก้ปัญหาเป็นคณะเกี่ยวกับกฎหมาย

๑. ความสำคัญ

ในหัวข้อวิชานี้ จะเป็นการมุ่งเน้นให้นายทหรนักเรียนนำกฎหมาย แนวทางปฏิบัติ และข้อบังคับต่างๆ ที่ได้ศึกษา มาใช้ในการแก้ปัญหาคกรณีศึกษาด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นายทหรนักเรียน ได้ทำการค้นคว้า และศึกษาทบทวน กฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ที่ได้ศึกษา ตลอดจนนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาคกรณีศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้ศึกษามา ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น

๓. คำแนะนำ

อาจารย์ผู้บรรยายจะเป็นผู้กำหนดปัญหาที่จะทำการถกแถลงกันภายในกลุ่มสัมมนา โดยปัญหาในแต่ละกลุ่ม อาจจะเหมือนหรือต่างกันได้ นายทหรนักเรียนจะต้องใช้ความรู้ และหลักการที่ได้ศึกษาในหัวข้อวิชานี้มา พิจารณาให้เหตุผลถึงแนวทางการแก้ปัญหา โดยจะต้องจัดให้มีการแถลงผลกรณีศึกษา และส่งผลเป็นเอกสาร ให้กับอาจารย์ผู้ควบคุมการสัมมนาภายหลังเสร็จสิ้นการสัมมนาแล้ว

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

ค้นคว้า ๓ ชั่วโมง แบ่งกลุ่มอภิปราย ๖ ชั่วโมง สัมมนา ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญ

ไม่มี

๖. เอกสารที่ต้องอ่าน (Required Reading)

๖.๑. เอกสารที่ได้ศึกษาในชุดวิชากฎหมาย

๗. เอกสารอ่านเสริม (Supplementary Reading) (ถ้ามี)